

Den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse 2024

Baggrund

HAKL har siden 2020 arbejdet strategisk med at sikre, at vi har de kurser, som virksomheder og medarbejdere skal bruge for at kunne realisere en grøn og bæredygtighed omstilling på det merkantile område.

På de seneste UUL-puljer har HAKL fået udarbejdet analyseprojekterne Bæredygtighed inden for HAKLs uddannelsesområde, af BDO og Center for Cirkulær Økonomi (rapport, 2022) og igangsat Afdækning af digitaliseringen i forbindelse med implementering af den grønne omstilling, samt fået udviklet og revideret en lang række kurser.

HAKL i dag har således mere end 50 kurser der indeholder bæredygtighedskompetencer, eller kan tones med eksempler på, hvordan man kan inddrage bæredygtighed i jobfunktionen.

Det er også blevet til 15 helt nye kurser, hvoraf 4 er godkendt i foråret 2023. For eksempel kurser som bæredygtigt indkøb, cirkulær forretningsforståelse, introduktion til en bæredygtig omstilling, kommunikation i en bæredygtig virksomhed, ESG-rapportering og klimaregnskaber, og flere er på vej.

På UUL 2022-2024 udvikles desuden kurser i bæredygtigt salg og virksomhedens værdikæde og produkters livscyklus i praksis. HAKL er også ved at udvikle modeller for konkrete bæredygtighedsudbud, eksempelvis ESG-forløb fra AMU til AU, gennem et projekt bevilget på UUL 2021-2023.

Siden seneste ansøgning har HAKL afholdt strategiseminar den 22. september 2022, hvor temaerne digitalisering samt bæredygtighed og grøn omstilling er udpeget som de 2 prioriterede indsatsområder. Bl.a. har HAKL for egne midler besluttet at igangsætte flere formidlings- og markedsføringsaktiviteter, der skal øge virksomhedernes kendskab til – i første omgang – kurserne inden for bæredygtighed og grøn omstilling. Samtidig vil HAKL afholde webinarer med relevante oplæg og præsentation af udbuddet for udbydernes virksomhedsopsøgende konsulenter.

Aktiviteten for 2022 og 1. kvartal 2023, trukket fra Børne- og Undervisningsministeriets AMU-statistik, viser, at der efter en langsom start, nu er god fremgang på mange af de nye kurser.

Sammenfatning af ansøgning om udviklingsopgaver og analyser

AMU har afgørende betydning for opkvalificering af faglærte og ufaglærte til at imødekomme arbejdsmarkedets krav fx i forbindelse med den øgede digitalisering og den grønne omstilling.

Udvikling og udbud af kurser og uddannelsesforløb på HAKLs område skal til stadighed matche det behov for kompetencer, som virksomhederne efterspørger. Det sker gennem fokus på undervisningsmaterialer af høj kvalitet og som er fremtidssikrede ift. den digitale udvikling og udviklingen indenfor viden ift. den faglige kvalificering.

De udmeldte prioriterede temaer for UUL-puljen fortsat fra sidste år, falder godt i tråd med de indsatsområder og det udviklings- og analysearbejde, som HAKL har sat i gang og fortsat fokuserer på. Overordnet set afspejler ansøgningen at digitalisering samt bæredygtighed og grøn omstilling påvirker udviklingen i jobfunktioner og kompetenceudviklingsbehov på de forskellige merkantile delarbejdsmarkeder. Det er derfor temaerne 1 og 3, som HAKL har fokus på.

Grøn omstilling og bæredygtighed

En kortlægning af fremtidige kompetencebehov i relation til den grønne omstilling på erhvervsuddannelserne inden for detailhandel, handel og kontor (Moos-Bjerre A/S og Teknologisk Institut,

2022) har suppleret og verificeret det kompetencebehov, som HAKL afdækkede i 2021-2022 i analysen Bæredygtighed inden for HAKLs uddannelsesområde, af BDO og Center for Cirkulær Økonomi (rapport, 2022). I kortlægningen har 1900 virksomheder deltaget.

I dette års ansøgning er HAKL optaget af, hvordan virksomhedernes medarbejdere på tværs af jobfunktioner og brancheområder kan få et grundlæggende kompetenceløft inden for bæredygtighed og grøn omstilling, så de har et fælles fundament for at medvirke til implementering af virksomhedens bæredygtighedsstrategi. Derfor ansøger HAKL sammen med flere andre efteruddannelsesudvalg om et projekt om afdækning og udvikling af et generisk AMU-uddannelsesforløb, et såkaldt klimakørekort (foreløbig titel).

Samtidig fremgår det af HAKLs afdækning af bæredygtighed på efteruddannelsesområdet, at hver branche og hver produktkategori mv. løbende mødes af nye krav, herunder ny lovgivning, og dermed vil der ved siden af en bred, generel viden og omstilling til praksisnær anvendelse, være behov for kurser, der op- og udbygger kompetencer ift. virksomhedernes mere konkrete og specifikke jobområder. Kursusudbuddet skal derfor udvikles og justeres i takt med at der implementeres tiltag og lovgivning i de konkrete brancher og jobområder, mv.

Vigtigt for den grønne omstilling er det også fortsat at sikre, at underviserne har kompetencer i grøn og bæredygtig omstilling på et kvalificeret niveau og specialiseret ift. det merkantile område. Derfor vil HAKL fortsætte sit samarbejde om kompetenceløft af undervisere på AMU gennem udvikling og tilpasning af undervisningsmaterialer i samarbejde med videnscentrene Viden om Data og Viden om Digital handel og underviserne i fællesskab til flere nye og reviderede kurser, der indeholder kompetencer inden for bæredygtighed og grøn omstilling. Materialer og kompetenceløft efterspørges både af udbyderne og underviserne selv, og samarbejdet med videnscentrene og HAKL vurderes positivt.

Fjernundervisning og digital læring der styrker undervisningskvalitet og indlæring

HAKL vil desuden gerne udvikle digitale undervisningsforløb/-materialer til de "AMU til AU" bæredygtighedsforløb og forløb inden for it/digitalisering, der netop nu er ved at blive udviklet i projekter inden for it/digitalisering og bæredygtighed på UUL 2021 – 2023, samt evt. andre kurser inden for disse emneområder, hvor der er behov for det, i tilknytning til de digitale forløbsmaterialer.

Øvrige behov

Derforuden er der behov for at udvikle og revidere kurser med tilhørende undervisningsmaterialer for at følge med den teknologiske og faglige udvikling inden for AI på det administrative jobområde, samt en mindre revision af kurser inden for HR-administration, samt endelig et behov for at revidere FKB Praktisk kirketjeneste og afdække udviklingen i jobfunktioner og deraf afledte kompetence- og kursusudviklingsbehov inden for jobområdet gennem en mindre analyse.

Analyser

Som nævnt i sammenfatningen, ansøger HAKL om 3 analyse- og udviklingsprojekter:

1. Afdækning og udvikling af et grundlæggende, tværgående klimakørekort i kompetencer inden for bæredygtighed og grøn omstilling.
2. Udvikling af digitale undervisningsmaterialer der kan understøtte HAKLs nye kurser og forløb fra AMU til AU inden for bæredygtighed og digitalisering.
3. Analyse om muligheder og barrierer for brug af AMU-systemet på folkekirkens område.

Begrundelse og formål samt relation til tema beskrives i det følgende. Projekterne med budgetter er uddybet i projektansøgningen med tilhørende projektbudget.

Afdækning og udvikling af et grundlæggende, tværgående klimakøre kort i kompetencer inden for bæredygtighed og grøn omstilling (Tema 1, prioritet 1 og 2)

Med dette projekt ønsker efteruddannelsesudvalgene TUR, SUS, SEVU og HAKL at afdække og udvikle et efteruddannelsesforløb, et "klimakøre kort" (foreløbig titel). Uddannelsesforløbet skal give alle kursister på tværs af jobområder og jobfunktioner grundlæggende, tværgående "generisk" viden og kompetencer i, hvordan en virksomhed og dens medarbejdere aktivt forholder sig til og kan medvirke til den grønne og bæredygtige omstilling af virksomheden.

Projektet skal resultere i at AMU kan tilbyde en bred, tværgående opkvalificering af AMU-målgruppen inden for grøn omstilling og bæredygtighed i et kortere forløb, som evt. kan udbygges og sammensættes med AMU-kurser, der dækker mere specialiserede jobfunktioner og branchespecifikke behov, og som er eller vil blive udviklet under UUL-puljerne af de forskellige efteruddannelsesudvalg hver især.

Behovet for klimakøre kortet er afdækket i bl.a. analysen Bæredygtighed inden for HAKLs uddannelsesområde, hvor det fremgår, at kompetenceniveauet indledningsvist forventes at have behov for et generisk løft på tværs af kompetenceprofiler, for alle led og niveauer i virksomheden, for at opbygge en bred, generel viden om grøn omstilling, bæredygtighed og cirkulær økonomi (p.21). Af HAKLs rapport fremgår det, at dette understøttes af tidligere analyser af IDA, Dansk Energi, FH, og Erhvervsfremmestyrelsen via Klimapartnerskaberne. Det underbygges ligeledes af en helt ny rapport fra Tænk tanken Mandag Morgen og CONCITO fra maj 2023. Her fremhæves det, at tværfaglighed er en afgørende kompetence i den grønne omstilling, og at den grønne omstilling fordrer et større samarbejde og fleksibilitet på tværs af uddannelser og uddannelsesniveauer.

Sekretariatet har også mødt det tværfaglige behov udtalt af virksomhedsledere og udbydernes virksomhedskonsulenter.

Forløbet skal ikke være langt, men sikre et bredt kompetenceløft på tværs af jobfunktioner, og med et indhold og tilrettelæggelse, der har opbakning i virksomhederne.

Forløbet skal dermed kunne anvendes på flere FKB-områder. Kurserne i forløbet skal formentlig placeres i Fælleskataloget og tilkobles de udvalg, der ønsker at udbyde forløbet for deres målgrupper.

Inden for HAKLs område, har AMU-udbydere Tietgen Kurser og Tradium foreslået at lade sig inspirere af Den Grundlæggende Lederuddannelses struktur, som løbende er blevet udviklet og kvalitetssikret via samspillet mellem udbydere, HAKL som ansvarligt udvalg for uddannelsen og HAKLs organisationer, som gør at den er anerkendt, og at den stadig holder.

Alle efteruddannelsesudvalg er blevet inviteret til at deltage. På nuværende tidspunkt har TUR, SUS og SEVU tilkendegivet, at de gerne vil deltage, og IF har tilkendegivet, at man gerne vil følge projektet. HAKL vil gentage tilbuddet om deltagelse til de øvrige efteruddannelsesudvalg, når analyse- og udviklingsprojektet går i gang.

Aktiviteter i de enkelte faser osv. er nærmere beskrevet i ansøgningsskemaet til projekter.

Udvikling af digitale undervisningsmaterialer der kan understøtte HAKLs nye kurser og forløb fra AMU til AU inden for bæredygtighed og digitalisering (Tema 3, prioritet 1 og 2)

Med dette udviklingsprojekt ønsker HAKL at understøtte gennemførelsen af forløb fra AMU til AU i bæredygtighed og digitalisering, som er ved at blive udviklet i projekter på HAKLs UUL-bevilling 2021-2023. Ved at udvikle digitale materialer til kurser og forløb kan de udbydes og afvikles helt eller delvist digitalt. På forløbene bygges materialerne op, så de indholdsmæssigt hænger sammen

med, at der kan gives merit for dele af AU-modulerne, som de pågældende AMU-kurser/forløb leder op til.

Formålet med at udvikle digitale materialer til kurser og forløb, der leder op til et AU-modul i en akademiuddannelse, er en ambition om at understøtte livslang læringsperspektivet ved at gøre det lettere uafhængig af tid, sted og kursistvolumen at gennemføre de pågældende AMU-kurser og forløb. Den teknologiske udvikling inden for digitale læringsteknologier giver nye muligheder for at tilrettelægge læringen fleksibelt og praksisnært, og så undervisningen understøtter forskellige læringsstile. Digitale læringsmaterialer der kan tilgås uafhængigt af tid og sted kan understøtte livslang læring og bl.a. motivere til mere efter- og videreuddannelse.

Formålet er at vise vejen for udbyderne mht. hvordan kurser og forløb kan gennemføres i praksis som hybrid eller online undervisning og dermed at kursisterne oplever at det er muligt at kombinere efter- og videreuddannelse. Det er derfor væsentligt, at de udviklede digitale forløb/elementer/materialer understøtter både synkron og asynkron undervisning, og inddrager digitale læringsformer der fremmer interaktion med andre deltagere og lærere, samt rummer mulighed for tilpasning til forskellige læringsstile.

Behovet for at styrke anvendelsen af digitale læringsteknologier understøttes af forskellige analyser og surveys, som HAKL har gennemført og er ved at få gennemført på de seneste UUL-puljer.

Analyse af digitale læringsformer og -metoder, udviklet for HAKL i 2022 af DAMVAD, viser, at selvom digitale læremidler anvendes bredt hos udbyderne, og på trods af hyppig anvendelse, er det mere ensformigt hvilke typer digitale læremidler udbyderne anvender. Dette viser sig særligt gennem de gennemførte interviews, hvor de hyppigst nævnte digitale læremidler er videoer, online skriftligt undervisningsmateriale, smartphone apps og quizzes. De færreste af de deltagende skoler anvender mere avancerede teknologier i undervisningen.

Den samme analyse viser, at kursisterne oplever stort fagligt udbytte ved brug af digitale læremidler. Kursisterne oplever blandt andet, at de digitale læremidler giver underviseren mulighed for at bygge flere elementer ind i undervisningen, således at denne kan omfavne en bredere målgruppe end ved traditionel undervisning. Ligeledes oplever kursisterne, at digitale læremidler bidrager til indlæringen, særligt når det drejer sig om kursister, som ikke er bogligt stærke, eller som er vant til en praktisk og aktiv arbejdsdag. Sidst kan digitale læremidler bidrage til at gøre undervisningen mere praksisnær, hvilket både kursister og virksomheder finder værdifuldt. Dog er det også vigtigt at have for øje, at der er en kompleks målgruppeproblemstilling, idet nogle målgrupper af underviserne opleves som havende svingende digitale kompetencer, som der skal tages højde for.

Analyse af muligheder og barrierer for brug af AMU-systemet på folkekirkens område (FKB Praktisk kirketjeneste) (Uden for tema, prioritet 1 og 2)

Der er behov for øget viden om muligheder og barrierer for kompetenceudvikling for målgruppen på folkekirkens område inden for FKB Praktisk kirketjeneste. Folkekirkens brug af AMU – ud over de obligatoriske forløb – er faldende og der anvendes i mindre omfang supplerende kurser. Det viser tal fra Børne- og Undervisningsministeriets AMU-statistik. Der søges således midler til analyse af muligheder og barrierer for kompetenceudvikling for målgruppen på folkekirkens område med henblik på at kvalificere revision af eksisterende kurser og eventuel udvikling af nye kurser.

Udviklingsopgaver inden for de enkelte FKB

FKB 2275 Administration

Nye kompetencebehov inden for AI i skriftlig kommunikation og opgaveløsning

HAKL fik udarbejdet en analyse af Teknologisk Institut i 2021-2022 om udviklingen i softwarerobotter og AI på HAKLs jobområde. Heraf fremgår det, at der forventes en stigende grad af implementering af softwarerobotter i både den private og offentlige sektor, og at udviklingen vil gå i retning af softwarerobotter, der træffer beslutninger baseret på AI. Automatiseringen af kontorrelaterede opgaver vil fortsætte og øges i de kommende år.

På baggrund af rapporten fik HAKL sidste år på UUL 2022-2024 bevilget midler til udvikling af nye kurser i digitalisering af arbejdsopgaver. Fokus er på, hvordan den administrative medarbejder skal kunne forstå og anvende nye digitale teknologier i arbejdsopgaverne, og samtidig kunne afdække og beskrive arbejdsprocesser og arbejdsopgaver, der egner sig til at blive automatiseret. Rapporten viste, at medarbejderne i tilknytning til indførelsen af ny teknologi får frigivet ressourcer til andre opgaver.

Inden for det seneste år har vi set, hvordan AI-teknologier, som fx ChatGPT vinder indpas og kan anvendes til fx optimering af skriftlig kommunikation. Det er fx muligt at optimere søgningen af informationer og få forslag til udarbejdelse af tekster, herunder idégenerering og kreative input.

For de administrative medarbejdere, hvor skriftlig kommunikation og opgaveløsning med kunder og kolleger er en central kompetence, betyder det, at de skal kunne anvende AI-teknologier i deres arbejdsopgaver. De skal desuden kunne forholde sig etisk og kildekritisk til brug af AI som chatbots, da teknologien har sine begrænsninger og der er flere etiske overvejelser, der skal tages hensyn til, når den anvendes. Den administrative medarbejder skal desuden have kompetencer i at kunne håndtere de risici og muligheder, som den øgede brug af AI teknologier medfører i forhold til datahåndtering, herunder persondata og GDPR.

Der er derfor behov for en revision og udvikling af kurser i skriftlig kommunikation i administrative funktioner, herunder hvordan medarbejderen kan kvalitetssikre indhold og sprogbrug i tekster mv. samt opdatering i forhold til at håndtere persondata.

Digitaliseringen i den grønne omstilling

For at understøtte den grønne omstilling i virksomhederne og opsamling af ikke-finansielle data bliver det ofte fremhævet at digitaliseringen er forudsætningen for at kunne arbejde systematisk med den grønne omstilling. Dette understøttes af Det Digitale Kompetencebarometer 2022; en undersøgelse af virksomhedernes behov for digitale kompetencer af Digital Dogme og HBC Economics. Undersøgelsen viser bl.a. at virksomheder i dobbelt så høj grad efterspørger grønne kompetencer hos medarbejdere, der anvender it, som hos medarbejdere i ikke-digitale job.

Derfor har HAKL igangsat en analyse bevilget på sidste års UUL-pulje, der skal undersøge hvordan digitaliseringen kan styrke implementering af grøn omstilling på virksomhederne i forhold til det merkantile jobområde. Det kan være fx dokumentationsopgaver og indsamling af ikke-finansielle data til virksomhedens bæredygtighedsrapportering og klimaregnskab, og de kompetencer det kræver.

På baggrund af analyse af bæredygtighed på HAKLs efteruddannelsesområde og ovennævnte analyser foreløbige teser, vurderes der at være behov for medarbejdere, der kan medvirke til at fastlægge de administrative processer ved at indhente og behandle bæredygtighedsdata. Dette gælder især i forbindelse med digitale systemer, der kan understøtte og optimere datahåndteringen i forhold til de krav og forventninger der er til bæredygtighedsdokumentation, som virksomhederne møder i deres arbejde med bæredygtighedsrapportering og klimaregnskaber, og kvalitetssikring af data.

Kompetencerne skal følges op med undervisningsmateriale og faglæreruddannelse, da der er tale om nye opgaver i virksomheden for de administrative medarbejdere. Underviserne og udbyderne har brug for, at der bliver fulgt op med relevante materialer og vejledende undervisningsplaner, der kan give et kompetenceløft af underviserne og sikre et bredt udbud.

Herudover fik HAKL i 2022 på UUL 2021-2023 revideret 3 kurser inden for lean og administrative funktioner i salg, indkøb og lager, hvor optimering af opgaver og processer ift. bæredygtighed og spild nu indgår, og der er derfor brug for "ad on" undervisningsmaterialer, opgaver og cases til kurserne.

I alt er der behov for udvikling og revision af 9 kurser samt udvikling af 6 undervisningsmaterialer og 3 faglæreruddannelser/kompetenceløft under tema 1 og tema 3.

FKB 2735 Fælleskataloget

Som nævnt under FKB Administration, betyder den øgede anvendelse af AI i kommunikation, at der er behov for revision og udvikling af flere kurser i skriftlig kommunikation og håndtering af data, hvor anvendelse af chatbots indgår. Et af disse kurser ligger i Fælleskataloget og omhandler at søge og anvende informationer fra internettet. Dette kursus vil også efter en revision skulle rumme, hvordan chatbots kan programmeres til at søge efter relevante oplysninger om et bestemt emne og dermed optimere søgningen af informationer, men også at kunne forholde sig til anvendelsen og sorteringen i oplysningerne.

I alt er der behov for revision af 1 kursus under tema 3.

FKB 2880 Viden- og forretningsservice

HAKL har på baggrund af analyserapporten Bæredygtighed i efteruddannelse på HAKLs område, fået udviklet 4 nye kurser – fra introducerende til mere virksomhedsrettet niveau om ESG og ESG-rapportering (ESG - Environmental, Social og Governance, eller på dansk miljø/klima, sociale forhold og god ledelsesskik) og klimaregnskaber til først og fremmest økonomimedarbejdere, hvis jobfunktioner er omfattet af FKB 2880 Viden- og forretningsservice.

I rapporten peges på behovet for kompetencer inden for eksempelvis ESG og klimaregnskaber, herunder medvirken til at fremskaffe og følge op på data og/eller bearbejde data yderligere ift. hvad virksomhedens ESG-rapportering og klimaregnskab viser.

Ifølge rapporten vil kompetencebehovet være stigende og vil fordre flere kurser med stigende specialiseringsgrad. Anvendelsen af ikke-finansielle regnskaber er i hastig vækst. Allerede fra 1. januar 2024 træder ny EU-lovgivning implementeret i medlemslandene i kraft for større børsnoterede virksomheder, og i årene efter vil flere virksomheder blive omfattet.

Ifølge revisionsvirksomheden Ernest & Young, i en artikel fra september 2022 i Dansk Erhvervs Magasin, vil direktivet stille store krav til - og vende op og ned på virksomhedernes bæredygtighedsarbejde, da det er et stort og komplekst arbejde virksomhederne skal i gang med. Det indebærer blandt meget andet, at virksomhederne skal rapportere om deres klimapåvirkning, forurening, vandforbrug, spildevandshåndtering, biodiversitet, arbejdsforhold blandt medarbejdere og i leverandørkæden, diversitet, anti-korruption og meget mere. Og de skal både offentliggøre konkrete KPI'er (Key Performance Indicators) og angive, hvordan de arbejder med at indfri dem ud fra bestemte standarder for rapportering. Det er meget omfattende, og det er meget ofte helt nye tal og informationer, som en virksomhed skal indhente.

Selvom der på nuværende tidspunkt ikke er krav til opgørelse af ESG-nøgletal for mindre og mellemstore virksomheder, forventer de fleste, at kravene til de store virksomheder vil få en afledt effekt på de virksomheder, der ikke er direkte omfattet, men som for eksempel er leverandører til de store

virksomheder. "Når de store virksomheder snart skal bruge disse data og informationer, så kommer de til at efterspørge dem hos deres leverandører, og hvis du som underleverandør ikke kan levere dem, så er der risiko for, at de vil begynde at lede efter nogle, der kan, så det bliver helt klart også et konkurrenceparameter," som det fremgår af artiklen.

Erhvervsstyrelsen har fx på Virksomhedsguiden.dk udarbejdet flere vejledninger om fx brug af det offentlige værktøj Klimakompasset, til opgørelse af en virksomheds klimaregnskab, og har desuden udviklet et idékatalog til målepunkter inden for ESG-rapportering (klima, sociale forhold og god ledelsesskik), som mindre og mellemstore virksomheder, der ikke er direkte omfattet af lovgivningen, kan lade sig inspirere af, og som også indeholder beregningsmetoder. Uddannelsesnævnet har i forbindelse med udviklingen af kurser i ESG og klimaregnskab holdt møde med Erhvervsstyrelsen og er løbende i dialog med dem fx i forbindelse med udvikling af undervisningsmaterialer.

Desuden vil økonomimedarbejderen på baggrund af bæredygtighedsdata kunne indgå i vurderingen af, hvilke data der vil være mest væsentlige at arbejde med i virksomheden. Derfor er der brug for at kunne følge op på de udviklede kurser, fx ifm. kendskab til en bredere vifte af mulige ESG-nøgletal og beregningsmetoder, samt yderligere kompetencer inden for indhentning af bæredygtighedsdata i scope 3 (uden for virksomheden). Da jobområdet og kompetencerne er nye, vil det være nødvendigt at udvikle undervisningsmaterialer i tilknytning til kurserne.

Ligesom flere af de andre FKB-områder, er der også her revideret kurser på UUL 2021-2023 i 2022, hvor bæredygtighed indgår som en kompetence. Derfor er der brug for "ad on" undervisningsmaterialer, øvelser og cases, der kan understøtte dette i undervisningen.

I alt er der behov for udvikling af 2 kurser samt udvikling af 4 undervisningsmaterialer og 2 læreruddannelser/kompetenceløft af undervisere inden for tema 1.

FKB 2285 Administrative funktioner i HR

Der er behov for revision af de 2 ferielovskurser, som HAKL har. Kurserne blev opdateret og udviklet i forbindelse med at den ny ferielov trådte i kraft den 1. september 2020. Der er nu behov for at de to kurser bliver opdateret og lagt sammen til ét kursus i anvendelse af ferieloven, da ferieloven ikke er ny længere og en række overgangsbestemmelser dermed ikke længere har betydning for de HR-administrative medarbejderes kendskab til- og arbejde med ferieloven.

I alt er der behov for revision af 2 kurser uden for tema.

FKB 2265 Detailhandel

HAKL vil gerne udvikle undervisningsmaterialer til et kursus, der blev revideret sidste år, og hvor bæredygtighed nu indgår som en kompetence, samt et nyt kursus i bæredygtigt salg (UUL 2022-2024), der er under udvikling. Behovet for undervisningsmaterialer udspringer af et ønske om at understøtte et bredt udbud af- og kvalitet i kurserne inden for bæredygtighed og grøn omstilling og dermed også et kompetenceløft af undervisernes kompetencer.

I alt er der behov for udvikling af 2 undervisningsmaterialer inden for tema 1.

FKB 2287 Handel og logistik

Som supplement til HAKLs analyse *Afdækning af efteruddannelsesbehov inden for bæredygtighed og grøn omstilling på HAKLs område* (UUL 2020-2022), har det faglige Udvalg for Handelsuddannelsen, det faglige Udvalg for Detailhandelsuddannelser, og det faglige Udvalg for Kontoruddannelser fået kortlagt de kompetencer, der blev registreret i HAKLs analyse. Kortlægningen blev udført af Teknologisk Institut og Moos-Bjerre i 2022. Kortlægningen blev gennemført med deltagelse af 1900 virksomheder.

Af kortlægningen fremgår det, at virksomhederne inden for handels- og detailområdet efterspørger kompetencer inden for følgende områder inden for bæredygtighed og grøn omstilling:

- Håndtering af emballage som følge af ny lovgivning som udvidet producentansvar for emballage, indførelsen af digitale produktpas, lovgivning om bæredygtig due diligence/ansvarlig virksomhedsadfærd ift. samfund, mennesker og miljø, der skal styrke virksomhedens systematik ift. arbejdet med ansvarlig bæredygtig virksomhedsadfærd, både internt og eksternt, og
- Bæredygtig logistik, herunder ved handel på nettet og kunderådgivning

Kortlægningen underbygger de allerede registrerede kompetencebehov i HAKLs analyse.

Kompetencebehovene skal omsættes til konkrete kurser, der udvikles, så de kan anvendes inden for både handel og detail, sådan at de har moder-FKB i FKB Handel og logistik, og tilkobles FKB Detailhandel.

I tilknytning hertil udvikles der undervisningsmaterialer til de nye kurser. Det tilstræbes at undervisningsmaterialerne udvikles, så de kan anvendes både inden for handel og detail, evt. med udskiftning af enkelte moduler, case eksempler mv.

Derudover vil HAKL gerne udvikle undervisningsmaterialer til kurser, der blev revideret sidste år, og hvor bæredygtighed nu indgår som en kompetence, og til et enkelt nyt kursus, der er ved at blive udviklet om den bæredygtige værdikæde (UUL 2022-2024). Behovet udspringer af et ønske om at understøtte et bredt udbud af- og kvalitet i kurserne og dermed et kompetenceløft af undervisernes kompetencer.

I alt er der behov for udvikling af 2 ny kurser med tilhørende undervisningsmaterialer samt udvikling af 7 nye undervisningsmaterialer til kurser, der er blevet revideret og udviklet på UUL 2021-23 og 1 nyt undervisningsmateriale til et kursus, der udvikles på UUL 2022-24. Alle udviklingsopgaver er inden for tema 1.

FKB 2676 Praktisk kirketjeneste

Der er behov for revision af FKB Praktisk kirketjeneste ift. ændring i målgruppe, da bl.a. krematorie-medarbejdere på baggrund af en analyse af krematoriemedarbejders uddannelsesbehov i 2017, skal være omfattet. STUK har tidligere godkendt 1 kursus til målgruppen med forventning om at FKB'en blev revideret snarest muligt.

Desuden er der sket en udvikling på jobområdet såvel som i målgruppens kompetencer, siden FKB'en blev godkendt i 2004. Analysen om afdækning af målgruppens kompetence- og kursusbehov vil i relevant omfang blive inddraget i revision af FKB'en.

Derudover er der behov for udvikling af 1 nyt kursus pga. efterspørgsel fra kursusedtagerne på 48064 Kirkefunktionærens møde med mennesker i sorg/krise. Det nye kursus der ønskes udviklet, skal have øget fokus på praksisnære eksempler samt tiltag der for kirkefunktionæren og dennes kollegaer kan mindske eventuelle følelsesmæssige belastninger som følge af mødet med mennesker i sorg og krise. I tilknytning til det nye kursus, ønskes der udviklet undervisningsmateriale til det.

Målgruppen for FKB'en er personer som primært arbejder som kirkefunktionærer med borger-/brugerkontakt og vedligeholdelse af kirken. En af de centrale arbejdsmarkedsrelevante kompetencer (TAK), er netop Professionel håndtering af mødet med kirkens brugere.

I alt er der behov for revision af FKB'en og udvikling af 1 nyt kursus med tilhørende undervisningsmateriale uden for tema.

Tidsplan for gennemførelse af udviklingsarbejdet

Udviklingsopgaverne på rammebevillingen vil blive gennemført således:

- Udvikling og revision af de 16 ansøgte kurser (foreløbig titler), gennemføres så vidt muligt i 2024 af hensyn til at imødekomme de identificerede behov hurtigt. Det har HAKL gjort de seneste 3 år. Det betyder også, at der alt andet lige bliver tid til evt. omdisponering af udviklingsopgaver, hvis behovet har ændret sig, eller det ikke viser sig muligt at få udbydere/undervisere til at udvikle det pågældende. Dog besværliggjorde Corona i 2020 og 2021 dette.
- Udvikling af undervisningsmaterialer og læreruddannelse, der er knyttet til kurser, der skal udvikles eller revideres først, gennemføres i forlængelse af kursusudviklingsarbejdet. Det vil sige at undervisningsmaterialer og læreruddannelse forventes gennemført både i 2024 og 2025, men især i 2025.
- Udvikling af undervisningsmaterialer til allerede reviderede kurser på UUL 2021-2023, startes op og gennemføres så vidt muligt i 2024.
- FKB Praktisk kirketjeneste revideres senest i 2025, gerne i forlængelse af resultaterne fra analyse om afdækning af kompetence- og kursusbehov inden for FKB Praktisk kirketjeneste.

Koordinering og samarbejde

HAKL koordinerer altid alle sine udviklingsopgaver med de øvrige efteruddannelsesudvalg, både igennem en startkoordinering og en afsluttende koordinering. Ved startkoordineringen er det fx muligt at angive, at man er interesseret i at deltage i udviklingen.

Det sker en gang i mellem, at et andet efteruddannelsesudvalg fx gerne vil følge udviklingsarbejdet undervejs, eller har forslag til udviklere, de gerne ser inddraget i udviklingen.

Når det gælder udvikling og revision af kurser i Fælleskataloget, som HAKL er ansvarlig for, er vi naturligvis ekstra opmærksomme på, at alle efteruddannelsesudvalg inddrages i arbejdet. Det gælder også det ovennævnte kursus, der nu ansøges om revision om i FKB Fælleskataloget i forbindelse med forbedring af søgning af informationer på internettet, som AI teknologier som chatbots kan bruges til.

Anvendelse af former for afprøvning af det udviklede og/eller involvering af relevante virksomheder og udbydere i udviklingsarbejdet

På baggrund af et af de nye vurderingskriterier om anvendelse af former for afprøvning af det udviklede og/eller involvering af relevante virksomheder og udbydere i udviklingsarbejdet, vil sekretariatet i forbindelse med denne ansøgning danne et panel af virksomhedsopsøgende konsulenter hos udbyderne og evt. virksomheder, der får til opgave at kommentere på indhold, sprog, kursustitel, kursusvarighed osv., inden de nyudviklede kurser endeligt godkendes i sekretariatet efter afsluttende koordinering blandt de øvrige, relevante efteruddannelsesudvalg og sendes til godkendelse i STUK.

Tidligere har HAKL brugt at få vurderet udviklingen af nye arbejdsmarkedsuddannelser af relevante virksomhedsudpegede HR- og uddannelsespersoner for at sikre sig at kursusbeskrivelsen (målformuleringen) levede op til det afdækkede behov og kunne forstås af virksomhederne og deres medarbejdere. Det var imidlertid sjældent, at vurderingen gav anledning til brugbare kommentarer, da der bl.a. stilles ret præcise krav til udformningen af målbeskrivelser, titler mv. af STUK, som der ikke kan afviges fra, herunder sproglige formuleringer. Det var til gengæld forbundet med store ressourcer i Uddannelsesnævnet og blandt vores parter at identificere og få virksomhederne til at udpege personer hertil. Derfor ophørte vi med dette for flere år tilbage.

Vi har i højere grad anvendt analyserne og de undervisere, der har udviklet kurser for os, til at vurdere relevans og brugbarhed ift. det udviklede kursus til målgruppen.

I nogle tilfælde, som fx de nye kurser i ESG-rapportering og klimaregnskab, der blev godkendt i foråret 2023, har udkast været forelagt relevante parter i HAKL først.

Vi hører i øvrigt fra kursusudbyderne, at de på baggrund af dialogen med virksomhederne, omsætter denne til konkrete forslag til kurser, som de præsenterer for virksomhederne. Det sker sjældnere, at virksomhederne selv peger på specifikke kurser, de mener, at medarbejderne kan have brug for.

Behovsredegørelsen for 2024

De generelle forventninger til arbejdsmarkedet i 2024

De seneste prognoser fra hhv. De Økonomiske Råd og Økonomiministeriet peger på en begyndende afmatning på arbejdsmarkedet i 2024. Den seneste Økonomisk Redegørelse fra Økonomiministeriet (august 2023) opjusterer forventningerne til dansk økonomi i 2023 til en forventet vækst på 1,2 pct i 2023. Fra andet halvår af 2023 og ind i 2024 forventes imidlertid en begyndende afdæmpning på arbejdsmarkedet som følge af faldende indenlandsk efterspørgsel og en svækket produktivtetsvækst i flere brancher, ligesom man forventer at vi – særligt i 2024 – vil se højere lønninger, som ligeledes bidrager til at dæmpe efterspørgslen på arbejdskraft.¹

Mens beskæftigelsen forventes at vokse med 32.000 personer i 2023, forventes den omvendt at falde med 13.000 personer i 2024, og ledigheden forventes at stige med 9.000 fuldtidspersoner i både 2023 og 2024. Det bemærkes dog samtidig, at man generelt må forvente en mindre korrektion på det danske arbejdsmarked, da en fortsat fremgang i den samlede økonomiske aktivitet også vil understøtte arbejdsmarkedet.²

HAKLs forventninger til aktiviteten i 2024

I lyset af de generelle prognoser, sammenholdt med den seneste aktivitetsudvikling på HAKLs område som helhed og på de enkelte FKB'er, skønner HAKL, at aktiviteten i 2024 vil være uændret eller svagt stigende sammenholdt med aktiviteten i 2022.

Der forventes flere ledige blandt deltagerne som følge af den generelle ledighedsudvikling frem mod 2024, hvor andelen af ledige på HAKLs kurser ellers har været faldende i en årrække for langt de fleste FKB'er (se tabel 3). Omvendt forventes ikke tilsvarende færre beskæftigede kursister, men derimod en fastholdt trend ift. aktivitetsudviklingen fra 2021-2022, dvs. en uændret eller svagt stigende aktivitet for beskæftigede kursister og for aktiviteten samlet set på HAKLs kurser. HAKLs samlede aktivitet fordelt på kursisternes arbejdsmarkedsstatus fremgår for perioden 2019-2022 i tabel 2 herunder.

Det er aktiviteten på de 3 største FKB'er, der forventes at drive en stigende aktivitet på HAKLs område som helhed, og for lediges vedkommende især på FKB Administration og FKB Detailhandel forudses derfor en svag stigning i aktiviteten, da andelen af ledige forventes at stige uden at der forventes tilsvarende færre beskæftigede kursister.

Stigningen på FKB Ledelse i 2022 skyldes især de 6 kurser, der indgår i Den grundlæggende lederuddannelse, herunder især første modul/kursus i forløbet, nemlig Ledelse og det personlige lederskab. Flere påbegynder altså Den grundlæggende lederuddannelse, hvorfor aktiviteten forventes uændret eller stigende.

Den forventede stigning i aktiviteten på FKB Viden- og forretningsservice skyldes at flere af de nye kurser i "bæredygtig kommunikation", og ESG-rapportering samt klimaregnskaber findes her i tilknytning til de øvrige markedsføringskurser og økonomi- og regnskabskurser for specialiserede administrative funktioner.

Forventningen til den stigende aktivitet skyldes altså i høj grad også lovgivningskrav, samt politiske målsætninger, forventninger og ændret adfærd i forhold til den grønne og bæredygtige omstilling af virksomhederne, dokumenteret gennem ESG- og bæredygtighedsrapportering ifm. årsregnskabet,

¹ Økonomisk Redegørelse, august 2023, Økonomiministeriet.

² Ibid.

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

fokus på bæredygtigt salg, kommunikation og drift af detailhandlen, bæredygtige mærkningsordninger og certificeringer, bæredygtige indkøb i handel og detail, digitalisering af og optimering af virksomhedernes værdikæde og håndtering af bæredygtighedsdata (ikke-finansielle data) i en cirkulær økonomi, samt ledernes omsætning af virksomhedens bæredygtighedsstrategi i praksis for medarbejderne og i forhold til forretningsudviklingen. En udvikling der vil fortsætte med at accelerere, og som medfører et betydeligt behov for kompetenceløft af de merkantile medarbejdere og ledere, som HAKL har afdækket og fortsat overvåger og imødekommer med nye kurser og uddannelsesforløb.

Tabel 1: Den faktiske og procentvise udvikling fra 2021 til 2022 og vurdering fordelt på FKB'er:

FKB	2021	2022	2021-2022 (antal kursister)	2021-2022 (procent)	Vurdering af aktiviteten i 2024 ift. 2022
Administration	31.582	29.483	- 2.099	- 6,6%	Uændret/ Stigende
Administration i sundhedssektoren	105	130	+ 25	+ 23,8%	Uændret
Administration og assistance i tandklinikken	66	85	+ 19	+ 28,8%	Uændret
Administrative funktioner i HR	1.107	998	- 109	- 9,8%	Uændret
Praktisk myndighedsudøvelse	98	168	+ 70	+ 71,4%	Uændret
Detailhandel	17.148	18.930	+ 1.782	+ 10,4%	Stigende
Handel og logistik	751	1.078	+ 327	+ 43,5%	Uændret
IKT-administration	843	771	- 72	- 8,5%	Uændret
Instruktion og adm. funktionær i træning og sport	147	192	+ 45	+ 30,6%	Uændret
Ledelse	19.400	22.903	+ 3.503	+ 18,1%	Uændret/ Stigende
Offentlig forvaltning og sagsbehandling	3.048	1.635	- 1.413	- 46,4%	Uændret
Praktisk kirketjeneste	1.565	2.240	+ 675	+ 43,1%	Uændret
Produktion af kommunikations- og medieprodukter	574	700	+ 126	+ 22,0%	Uændret
Turist og rejse	274	33	- 241	- 88,0%	Uændret
Viden- og forretningservice	4.496	1.868	- 2.628	- 58,5%	Stigende
Hovedtotal	81.204	81.214	- 10	- 0,0%	Stigende

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

Tabel 2: Kursisternes arbejdsmarkedsstatus på HAKLs FKB'er samlet set, 2019-2022

Arbejdsmar- kedsstatus	2019	2019 (pct.)	2020	2020 (pct.)	2021	2021 (pct.)	2022	2022 (pct.)	2022 ift. 2021
Beskæftigelse	68.017	63,4%	7.738	65,0%	55.286	68,1%	61.650	75,9%	+11,5%
Dagpenge	30.993	28,9%	22.958	25,9%	18.841	23,2%	11.849	14,6%	-37,1%
Andet	8.188	7,6%	8.064	9,1%	7.076	8,7%	7.715	9,5%	+9,0%
Samlede antal kursister i HAKL	107.202	100%	88.761	100%	81.204	100%	81.214	100%	0%

Tabel 3: Kursisternes arbejdsmarkedsstatus fordelt på de enkelte FKB'er, 2019-2022

FKB	Arbejdsmarkeds- status	Kursisternes arbejdsmarkedsstatus (antal kursUSDeltagelser i FKB'erne)				Kursisternes arbejdsmarkedsstatus (andele af FKB'ens aktivitet)			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Administration	Beskæftigelse	23.389	18.413	18.334	19.400	53%	54%	58%	66%
	Dagpenge	17.194	12.990	10.746	7.063	39%	38%	34%	24%
	Andet	3.217	2.705	2.502	3.018	7%	8%	8%	10%
Administration i sund- hedssektoren	Beskæftigelse	113	78	19	64	23%	24%	20%	51%
	Dagpenge	359	202	75	61	73%	62%	80%	49%
	Andet	18	44			4%	14%		
Administration og assi- stance i tandklinikken	Beskæftigelse	132	79	60	83	68%	72%	94%	100%
	Dagpenge	30	18	4		15%	17%	6%	
	Andet	32	12			16%	11%		
Administrative funkti- oner i HR	Beskæftigelse	1.576	1.064	644	815	69%	70%	59%	82%
	Dagpenge	589	303	398	101	26%	20%	36%	10%
	Andet	109	146	56	74	5%	10%	5%	7%
Praktisk myndigheds- udøvelse	Beskæftigelse	305	120	83	160	69%	52%	90%	97%
	Dagpenge	122	110	9		28%	48%	10%	
	Andet	13			5	3%			3%
Detailhandel	Beskæftigelse	10.127	11.768	13.376	15.317	68%	69%	78%	81%
	Dagpenge	3.185	2.686	1.516	1.090	21%	16%	9%	6%
	Andet	1.648	2.515	2.251	2.506	11%	15%	13%	13%
Handel og logistik	Beskæftigelse	860	342	440	601	80%	65%	59%	56%
	Dagpenge	147	170	282	383	14%	32%	38%	36%
	Andet	65	14	24	83	6%	3%	3%	8%
IKT-administration	Beskæftigelse	1.174	425	299	456	67%	35%	36%	59%
	Dagpenge	506	499	348	221	29%	41%	42%	29%
	Andet	79	290	174	93	4%	24%	21%	12%
Instruktion og adm. funktionær i træning og sport	Beskæftigelse	543	10	24	24	89%	100%	17%	13%
	Dagpenge	33		121	152	5%		83%	84%
	Andet	37			6	6%			3%
Ledelse	Beskæftigelse	21.423	17.970	17.114	20.855	90%	87%	88%	91%
	Dagpenge	1.358	1.405	1.336	1.090	6%	7%	7%	5%
	Andet	914	1.206	935	928	4%	6%	5%	4%
	Beskæftigelse	4.236	3.539	1.215	800	46%	56%	40%	49%

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

Offentlig forvaltning og sagsbehandling	Dagpenge	4.111	2.442	1.488	706	45%	39%	49%	44%
	Andet	877	323	337	115	10%	5%	11%	7%
Praktisk kirketjeneste	Beskæftigelse	2.119	1.782	1.294	1.930	75%	80%	83%	87%
	Dagpenge	345	244	126	108	12%	11%	8%	5%
	Andet	352	210	135	175	13%	9%	9%	8%
Produktion af kommunikations- og medieprodukter	Beskæftigelse	580	480	404	482	74%	68%	74%	73%
	Dagpenge	49	85	63	80	6%	12%	12%	12%
	Andet	151	142	79	100	19%	20%	14%	15%
Turist og rejse	Beskæftigelse	9	42	194	21	13%	82%	73%	68%
	Dagpenge	39	9	60	10	58%	18%	23%	32%
	Andet	19		10		28%		4%	
Viden- og forretnings-service	Beskæftigelse	1.430	1.626	1.786	642	30%	44%	40%	35%
	Dagpenge	2.926	1.795	2.269	783	61%	48%	51%	42%
	Andet	467	303	381	418	10%	8%	9%	23%